



**SI SAPS CAURE,
T'ALÇARÀS**
SALVADOR BALCELLS

L'últim cas d'Emili Espinosa
o com el sotsinspector Iliura el testimoni

Meteora

Salvador Balcells

Si saps caure, t'alçaràs

Editorial
Meteorα

Si saps caure, t'alçaràs
© Salvador Balcells i Vilà, 2020

Reservats tots els drets d'edició per
© Editorial Meteora SL
Gran Via de les Corts Catalanes, 794, ent. 1a
08013 Barcelona
Tel. 93 265 56 54
www.editorialmeteora.cat
contacte@editorialmeteora.com

Primera edició: febrer de 2020

ISBN: 978-84-120603-2-4
Dip. Leg.: B.2377-2020

Disseny de la coberta: © Eduard Serra
Fotografia de la coberta: © David Pereiras / Alamy Stock Photo

Imprès a DC Plus, Sant Andreu de la Barca

SENSE L'AUTORITZACIÓ ESCRITA DE L'EDITOR, QUEDA RIGOROSAMENT PROHIBIDA, SOTA LES SANCIONS ESTABLERTES PER LA LLEI, LA REPRODUCCIÓ TOTAL O PARCIAL D'AQUESTA OBRA A TRAVÉS DE QUALSEVOL PROCEDIMENT MECÀNIC O ELECTRÒNIC, INCLOENT-HI LA REPROGRAFIA, LA DIFUSIÓ PER XARXES TELEMÀTIQUES I LA DISTRIBUCIÓ D'EXEMPLARS D'AQUESTA EDICIÓ MITJANÇANT LLOGUER O PRÉSTEC PÚBLICS.

SI SAPS CAURE, T'ALÇARÀS

*A tot l'equip d'organització de les cinc primeres edicions
del festival «El Vi Fa Sang» de l'Espluga de Francolí,
per la bona feina feta.*

—112, digui'm...

—Sí! Escolti...

—En què puc ajudar-lo?

—Hi ha hagut un accident! Una companya ha caigut per un penya-segat! Necessitem ajuda urgentment! —una veu nerviosa d'home fa esforços per no embarbussar-se.

—Des d'on truca? —diu la veu serena de la telefonista.

—Som a les Tres Creus, prop de la Mola d'Estat, a la serra de Prades! Som un grup d'excursionistes i una companya ha caigut. Sembla que està molt malament! Han de venir ja!

—Té manera de donar-me les coordenades?

—Sí, sí, les tinc, 41° 19' 41" nord i 1° 03' 13" est.

—Aquest mòbil des d'on truca continuarà estant operatiu?
Tindrà prou bateria?

—Sí, cap problema, portem carregador.

—Doni'm el seu nom, si us plau.

Els bombers de Reus van rebre la comunicació d'emergència quan faltaven deu minuts per a les dotze del migdia del diumenge 7 de juny de 2015. Ràpidament es va posar en marxa l'operatiu i l'helicòpter va envolar-se amb un equip del Grup d'Emergències Mèdiques. Les instruccions eren d'anar fins a la Mola d'Estat, un dels indrets més emblemàtics de les muntanyes de Prades, on una persona pertanyent a un grup d'excursionistes s'havia precipitat al buit pel penya-segat i semblava trobar-se en molt mal estat, segons l'angoixant trucada rebuda moments abans.

El temps acompanyava. Tot i que de matinada havia plogut, ara només estava mig ennuvolat, hi havia bona visibilitat i la calor era moderada. Quan sobrevolaven la zona, des de l'aparell van veure un grup nombrós de persones, al voltant d'una vintena, que els feien senyals indicant on era l'accidentat. Havia caigut per la cinglera des del punt anomenat de les Tres Creus i havia anat a parar a una zona d'arbres i matolls, uns quinze metres més avall, després de picar contra les roques. El cos havia quedat bocaterros. La motxilla que duia se li havia després de l'esquena i li penjava d'un braç.

Per la manca de cordes i altres mitjans, només dos membres joves de la colla havien aconseguit arribar fins on era la persona caiguda, una dona de trenta-set anys. L'estat del terreny, relliscós per la pluja recent, havia impedit que altres ho aconseguissin. Cap dels dos excursionistes no tenia experiència en matèria sanitària i poc podien fer per ajudar-la, tot i les instruccions que els donaven altres excursionistes des de dalt del penya-segat. Sobretot, no moure-la, i comprovar les pulsacions; si estava desperta, intentar que no s'adormís, donar-li conversa. Si hi havia alguna ferida d'on brollés sang, calia comprimir-la amb alguna peça de roba neta o fer un torniquet si es tractava d'una cama o un braç. Molt de compte amb una fractura oberta. Els dos homes romanien al costat del cos amb una actitud expectant, ja que semblava que l'accidentada estava inconscient i qualsevol nou moviment amenaçava de fer-la relliscar encara més avall.

L'aparença general del grup era la d'uns caminaires poc bregats, malgrat unes indumentàries muntanyenques adients i de bona qualitat. La mitjana d'edat devia oscil·lar entre els quaranta i els cinquanta anys.

Els bombers van utilitzar els mitjans de què disposaven des de l'aparell suspès en l'aire, a uns vint metres per sobre de les roques. Dos d'ells van baixar utilitzant la grua vertical i, demostrant una gran habilitat, van subjectar la víctima a la llitera que duïen. Tot seguit l'elevaren mecànicament. Després de pujar també ells dos amb la motxilla que havien recollit, l'aparell reprenia el vol a tota velocitat cap a l'hospital més proper. Els dos excursionistes que havien aconseguit baixar enfilaren de nou cap amunt, grimpant ara amb més facilitat gràcies a la confiança que els donava una corda que els havien llançat des de l'helicòpter. Els de dalt ajudaven tot estirant. Per si de cas, n'havien lligat un extrem a la creu més gran i resistent de les tres que donaven nom al lloc.

L'operació de rescat s'havia convertit en tot un espectacle per als companys de la víctima, que tuitejaven i penjaven les imatges a les xarxes socials, tots amb els mòbils a les mans, ditejant frenèticament les pantalles i queixant-se de la pobra cobertura i que alguna fotografia havia sortit moguda.

A més del fort cop de la caiguda, la dona presentava algunes ferides obertes a causa del brancatge i les irregularitats del fons on havia anat a parar. Els intents per reanimar-la fets pels mateixos bombers durant el trajecte fins a l'hospital foren debades. Les lesions que presentava, especialment al cap, eren de tal magnitud que no van poder fer res per salvar-li la vida. Moria poc després d'ingressar a l'hospital de Sant Joan de Reus.

Abans, quan encara no havia arribat la notícia de la mort, dues dotacions dels Mossos d'Esquadra procedents respectivament de Reus i Montblanc havien arribat quasi simultàniament al lloc dels fets amb els seus tot terreny, amb la intenció d'obrir diligències i esclarir la causa de l'accident. Aquesta doble presència va provocar

una certa confusió d'entrada, ja que uns i altres asseguraven que el cas els corresponia. Finalment, després d'un debat que amenaçava d'allargar-se, hagué de ser sobre un mapa que es demostrà que el lloc on s'havia produït la caiguda pertanyia a la Conca de Barberà. Els del Baix Camp van haver-se de retirar amb cara de pomes agres.

Els membres del grup d'excursionistes estaven commocionats. Semblava que no tots, però. Mentre alguns es temien el pitjor i restaven a l'expectativa de notícies, d'altres ja feia estona que havien començat a menjar ganyips i fruites. Devien preveure una llarga aturada. Curiosament, semblava que els afamats eren només homes.

—Algun responsable del grup? —ho va preguntar qui comandava la patrulla montblanquina formada per tres mossos, després de presentar-se com el sergent Vilà.

Se li acostà, panteixant, un jove de cabell ros i curt. Era un dels que havien baixat fins a l'accidentada.

—Jo mateix. Em dic Pere Dalmases i faig de guia. Aquesta excursió forma part de les activitats organitzades per l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Barcelona. Tots els participants estem vinculats, d'una manera o altra, a l'Acadèmia. En el meu cas, hi treballo d'administratiu. L'altre company que ha baixat amb mi és el responsable del web —Pere Dalmases parlava acceleradament—. Precisament és qui s'encarrega de promocionar les excursions a la pàgina, la gent s'hi apunta per correu electrònic, diu si portarà cotxe i si té places per compartir... Llàstima que cap dels dos fos metge o sanitari, però som dels més joves i els altres no han gosat baixar. Millor, perquè, si no, potser n'haurien hagut de treure tres o quatre, d'allà baix...

—D'acord, d'acord. Tots aquests detalls, ja els hi demanaré després, si és el cas. Ara, expliqui'ns què ha passat.

—Doncs ens havíem aturat per descansar i fer un mos. Alguns s'estaven fent fotos de grup on sortissin les creus. Aleshores la companya, que es diu Laura Fallares, ha perdut peu i s'ha precipitat al buit. Ha estat una inconsciència per part de tots, ho reconec,

perquè l'espai és molt estret i algú hauria hagut d'advertir del perill. Ha començat un grupet fent-se la foto allí, a tocar del penya-segat. Després s'han anat animant d'altres a fer el mateix, sense reparar que el terra era relliscós. I, de cop, no sabem com, ella ha caigut. Encara podem donar gràcies que no ha arrossegat ningú. És evident que ha perdut peu. S'ha sentit un crit d'angoixa i quan hem mirat ja no hi era.

—Un crit? De qui?

—Doncs no ho sé, suposo que d'algú que era al seu costat i l'ha vist caure.

—I ella, ha cridat?

—Vaja, m'ho imagino, però no ho sé, en aquells moments jo no sé què estava fent i, la veritat, no se m'ha ocorregut preguntar-ho a ningú, si havia cridat o no. Són aquells detalls que, segons com els demanis, denoten morbositat, no sé si m'entén. No, no li estic dient morbós a vostè —veient la cara del seu interlocutor—, estic parlant de mi mateix.

Mentre s'explicava, la majoria d'excursionistes s'havien anat concentrant al voltant i escoltaven amb atenció. Molts amb cares compungides i movent el cap anaven ratificant les paraules de Dal-mases.

—Perdoni, he estat jo qui ha cridat —va intervenir una dona del grup amb veu ronca—, però no em preguntí si ella ho ha fet o no. Tinc uns segons borrosos i no recordo res més que la seva imatge caient, com si la motxilla l'arrossegués cap al buit —s'identificà com Mercè Cunillé, farmacèutica.

Aleshores va sonar la ràdio del tot terreny, aturat a uns trenta metres. S'hi va acostar el policia que era més a prop. Després d'escoltar el missatge va atansar-se al sergent i li parlà a cau d'orella. Aquest s'adreçà als presents.

—Era de l'hospital. Ho lamento molt. La seva companya ha mort poc després d'ingressar. Sembla que el cop al cap era mortal de necessitat.

En rebre la notícia hi hagué les reaccions lògiques, totes de condolença. A poc a poc s'anaren sabent més detalls. Laura Fallares era poc coneguda de la resta de caminaires, ja que participava per primer cop en una sortida, segons alguns comentaris. Una participant va explicar que treballava d'administrativa al Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona. També es va saber que s'havia apuntat a l'excursió juntament amb una amiga, però que aquesta finalment s'havia excusat per la malaltia sobtada d'un familiar.

En una assemblea improvisada es va decidir donar per acabada l'excursió, tot i que haurien de continuar caminant fins al final previst de la ruta circular, el poble de Farena, on havien deixat els cotxes i tenien previst dinar. Algú va suggerir de trucar al restaurant per anul·lar l'àpat, però encara que la situació fos de dol calia menjar alguna cosa, protestaren la majoria. Aleshores va intervenir el sergent Vilà.

—Abans de tornar a Barcelona hauran de passar per la comissaria de Montblanc per tal que els prenguin declaració. És obligat, en un cas així.

Les protestes van ser inútils. Els excursionistes al·legaven que havia estat un accident, però la policia tenia l'obligació d'investigar-ho. De manera que els agents van prendre nota de les dades personals de tots els membres de la colla, que quedaven citats a partir de les sis de la tarda. Amb les més de dues hores que portaven aturats, el dinar començaria molt més tard del previst i la tornada a Barcelona, ara com ara, ningú no sabia a quina hora seria possible.

• •

A dos quarts de set va començar la presa de declaracions dels testimonis. El cap de la comissaria montblanquina, el sotsinspector Emili Espinosa, alt, amb bigoti negre i el seu accent valencià, va voler ser-hi present tot al·legant les circumstàncies especials del cas. Però al sergent Vilà li va semblar que en realitat era perquè no tenia gaires coses a fer i s'avorria a Montblanc, acostumat a moure's per l'àrea metropolitana de Tarragona, el seu destí anterior.

Els cotxes havien anat aparcant per les proximitats i tothom tenia pressa. Molts van agafar les motxilles i les bosses, sens dubte en previsió de furts. Poques vegades, per no dir mai, s'havia vist entrar a la comissaria de Montblanc una vintena de persones que semblaven preparades per dormir-hi dins. La majoria no havia vist mai l'edifici i se sorprengueren de la seva modernitat. Un cop identificats van passar a una sala en espera de començar els interrogatoris. Anaven bruts i suats i, al cap d'una estona, a l'interior de la comissaria es flairava una certa ferum.

Quan el sotsinspector Espinosa va veure el grup, va pensar que hauria de ser prou àgil per no eternitzar els interrogatoris fins

a mitjanit. Va recordar que, com diuen a la seva terra, o plou massa o no plou gens. Al tedi d'hores i hores dedicades a fer papers a falta d'altres tasques més motivadores per a un policia, se succeïen sense solució de continuïtat episodis que obligaven a actuar a contrarellotge. Cinta, la seva dona, odiava els diumenges a la tarda, els trobava avorrits. I més ara que vivien en un lloc petit i encara no havien fet gaires amistats. Ell pensava en la lletania de retrets que l'esperava quan tornés a casa. Hauria d'afanyar-se si no volia fer front a una nova crisi conjugal.

El primer de declarar va ser Pere Dalmases, el mateix guia ros que havia baixat fins a la dona accidentada. Repetí que ho havien hagut de fer, ell i un altre jove, tot i no ser ni metges ni infermers, perquè ningú més no havia gosat arriscar-s'hi. Considerava que, com a responsable de l'excursió, en tenia l'obligació moral. A més, l'accidentada havia viatjat en el seu cotxe. Intercalava les gràcies a Déu de no haver pres mal amb un reguitzell de queixes, atès que havia estat un descens extremadament perillós. Tot i que a dalt la roca estava seca, cap a baix hi havia molta humitat. Va repetir el que ja havia dit al sergent, afegint només que havia vist el mòbil de la dona, que semblava mig trencat, a uns tres o quatre metres per sota d'on havia anat a parar el cos.

—Encara deu ser allí, perquè nosaltres no podíem arribar-hi per agafar-lo —acabà l'explicació.

—El mòbil? —Espinosa es va despertar d'una certa letargia.

—Doncs sí, el mòbil de la senyora Fallares —amb veu de qui té por d'haver comès una malifeta.

—Nosaltres no tenim notícia de cap mòbil. I vostè, per què no ha dit als bombers que l'agarraren?

—Miri, nosaltres prou feina teníem de no fer un mal pas. I cuidar la persona ferida. En aquells moments no li he donat més importància.

—La dona és morta i qualsevol detall, i més si és un telèfon mòbil, té molta importància. I ho menciona aixina, com de passada!

No veu prou sèries, vostè, home. Un xic, segur que se n'adonaria... I el seu company, el que ha baixat amb vostè, l'ha vist o no, el mòbil?

—Doncs no ho sé, la veritat, no n'hem parlat. L'hi pot preguntar, és en Lluís Masdeu —el noi s'eixugà la suor del front. Estava neguitós.

Espinosa havia interrogat centenars de persones al llarg de la seva carrera i sabia que la majoria estaven molt nerviosos. Suaven, s'embarbussaven, es contradien, confonien detalls, dates... Però allò gairebé mai no els feia culpables de res. Els declarants intuïen que els policies sempre estaven cercant responsables de tota mena de crims i delictes, i estaven a l'aguait, amb por de mossegar els esquers o caure en incongruències.

—Bé, ja veurem com recuperem el telèfon. Sabrà almenys el número, supose. I no es preocupe; en tot cas, si no el trobem, ens tornarem a posar en contacte amb vostè perquè revise la seua declaració sobre el lloc on el va veure. Pel que diu, però, no pareix que estiga esclafat, potser ha caigut en el darrer moment de l'interior de la motxilla.

Les declaracions següents no van aportar res de nou que expliqués la caiguda. Algú va parlar de creences de la víctima relacionades amb la medicina alternativa, ja que era seguidora de teràpies orientals, com ara el reiki. Un altre dels entrevistats, metge de professió, després de lamentar la mort de la companya, semblava més interessat a explicar al sotsinspector el seu malestar per la situació de la sanitat catalana, en altre temps reconeguda per la seva excel·lència i que ara patia la migradesa dels sous i la manca d'inversions, assegurava. Espinosa l'escoltava amb impaciència i va haver de demanant-li que se cenyís al tema.

La primera novetat interessant per al cas no va saltar fins quasi dues hores més tard, quan ja finalitzava la ronda de declaracions i li va tocar a Lluís Masdeu, l'altre jove que havia baixat a atendre la dona. Tenia trenta-quatre anys i lluia una cabellera negra i embullada recollida en un monyo a l'estil samurai. Duia una motxilla

vella i gastada i pantalons texans esparracats. Espinosa el va trobar molt diferent de la resta, que per l'aspecte i la indumentària semblava gent més benestant. Clar que ves a saber si aquells pantalons, que ell pensava que eren esparracats, no eren d'una marca de moda i valien el seu pes en or. Era, segons li va dir, informàtic, escriptor i periodista especialitzat en temes mèdics. Se'l notava impacient per explicar-se. Només asseure's i abans que el sotsinspector li fes la primera pregunta, va començar a parlar.

—La senyora Fallares m'ha explicat, poc abans de l'accident, que havia de declarar aviat com a testimoni de l'acusació en el judici del cas Luera, no sé si n'ha sentit a parlar. Ha sigut mentre caminàvem, abans d'arribar a les Tres Creus.

—Li ha tret el tema per algun motiu concret? Es coneixien d'abans? —preguntà el sotsinspector, que recordava vagament haver llegit o sentit alguna cosa sobre aquest cas als mitjans de comunicació.

—En absolut! No l'havia vista mai ni la coneixia de res, abans d'aquesta excursió. M'ha dit que m'ho deia perquè s'havia assabentat que soc periodista. De fet, ho soc de carrera, però el que em considero és escriptor. Però per viure escric reportatges per a revistes mèdiques i m'encarrego del lloc web de l'Acadèmia. A més soc el *community manager* de l'entitat, tot i que no estigui reconegut com a tal. També tinc una novel·la publicada. Bé, tornant al tema, m'ha dit que s'han escrit moltes mentides sobre aquest cas. I que algú hauria d'explicar tota la veritat.

—Li ha dit quina era, eixa veritat?

—M'ha donat la seva versió, molt diferent de la que circula habitualment pels ambients sanitaris. M'ha dit que la víctima d'aquell cas, la Sandra Bosch, era amiga seva i que totes dues treballaven d'administratives al Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona. Que estava convençuda que l'acusació contra el marit de la Sandra, el doctor Gómez Luera, és certa, que fou ell qui la va enverinar. M'ha dit també que tenia constància que la maltractava,

tot i que en públic ho dissimulava molt bé, fins i tot podia semblar bona persona. I que una vegada que la Sandra li va dir que se'n volia divorciar, ell va amenaçar-la dient-li que era capaç de tot per impedir-ho. M'ha dit també que disposava d'unes proves per demostrar que tot això que deia era cert. I que quan es fes el judici se sabia la veritat.

—Proves?

—Sí, però, d'això, no me n'ha explicat res més. Només que eren proves contundents... Pensava tornar a parlar amb ella abans d'acabar l'excursió, perquè me'n donés més detalls, però ja no n'he tingut ocasió.

—Trobe estrany —reflexionà Espinosa en veu alta— que tot açò que vostè em diu no ho haja parlat amb ningú més... Els altres no me n'han dit res.

—No li estranyi —afirmà Lluís Masdeu—. Aquest cas ha despertat passions i enfrontaments dins del sector de la medicina. I són més els partidaris de la innocència de Luera que no pas els de la seva culpabilitat. S'ha d'anar amb peus de plom a l'hora de parlar-ne amb segons qui. Ja sap com en són, el metges, de corporativistes.

—Com els policies o com vostès, els periodistes.

Mentre feia aquesta puntualització, la memòria del sotsinspector anava processant els detalls de la conversa. Havia conegut aquell cas pels mitjans quan, feia pocs mesos, havien detingut Eduard Gómez Luera, biòleg i doctor en química, director del laboratori de l'Hospital del Mar de Barcelona, acusat d'haver mort la seva dona. Suposà, perquè no havia vist cap notícia dient el contrari, que encara devia ser en presó provisional esperant el judici.

—Sap alguna cosa del mòbil de la difunta?

—No... ho havia de saber?

—El seu company diu que l'ha vist a terra uns metres per sota d'on es trobaven. No li ha comentat res?

—Doncs no. Érem sobre una pedra que relliscava molt i no estàvem per gaires converses, la veritat.

Quan van acabar els interrogatoris sense més novetats ja era l'hora de sopar i la colla d'excursionistes tenia ganes de tornar cap a casa. Concentrats a la porta de la comissaria, molts estaven amoïnats pel retard i el temps que feia. Tot i que una brisa suau els acarona, els núvols havien fet desaparèixer la lluna i començava a plovisquejar. N'hi havia alguns que fumaven sota la mirada reprovatòria d'altres. Finalment els cotxes van anar sortint en direcció a l'autopista. Si no hi havia més novetats, arribarien a Barcelona ben entrada la nit. Probablement, a més d'un vehicle hi hauria debat entre els ocupants sobre si aturar-se o no en alguna àrea de servei per tal de poder menjar alguna cosa.

•

La comissaria havia recuperat la normalitat i Espinosa va trucar a casa seva per avisar que arribaria tard. La conversa amb Lluís Masdeu li havia despertat la curiositat. Una morta que prèviament parla d'assassinats amb un desconegut mereix que se li dediqui un cert temps. Tot i que tenia ganes d'arribar a l'Espluga, dutxar-se i fer un mos, Espinosa era conscient que, un cop a casa, no podia posar-se davant l'ordinador per cercar informació sobre el cas. Era el que més detestava la seva dona, que opinava que quan la feina s'acabava, s'acabava, sobretot si era de nit. No tenia ganes d'escoltar que ningú no li pagava les hores extres, i que havia de fer com altres policies que, quan sortien de comissaria, s'oblidaven de la feina i es dedicaven a la família. Així que, obviant l'hora que era, Espinosa es va concentrar en el cas Luera i va recopilar la informació que va trobar a Internet. El cas havia causat força enrenou i es va preguntar com podia ser que amb prou feines li sonés. Va comprovar les dates i recordà que aleshores estava prenent possessió del càrrec.

La parella formada per Eduard Gómez Luera i Sandra Bosch Pons s'havien casat feia menys de quatre anys, quan ell en tenia quaranta-quatre i ella trenta-dos. Gómez Luera era vidu d'una primera dona, morta d'un atac de cor l'any 2005. Tant l'acusat com una part

del personal de l'hospital on treballava Luera, i on havia mort Sandra Bosch, reivindicaven la seva innocència. No així la direcció del centre hospitalari, que arran de la detenció, l'acomiadà fulminantment. S'havia publicat un escrit reivindicatiu de la seva innocència a través de les xarxes socials, que ja tenia prop de mil cinc-cents signatures d'adhesió. El text atribuïa la mort de Sandra a un error mèdic. Però de fet era cert que hi havia divisió d'opinions, ja que un altre sector del personal mèdic de l'hospital i de l'opinió pública el considerava culpable.

En un primer moment es digué que la dona havia mort a causa de complicacions en la malaltia que patia, una infecció per estafilococs per la qual estava ingressada a l'Hospital del Mar, on treballava el seu marit. Però el cas va començar a complicar-se per les sospites d'una metgessa d'urgències del mateix hospital, la doctora Cristina Muntanyès, que havia detectat alguns indicis poc clars en l'evolució de la malalta i en l'estranya actitud del marit, que passava molt de temps amb ella i havia fet valer la seva condició de científic del mateix centre per administrar-li alguns dels medicaments que li havien prescrit els metges. Aquesta era la primera de tot un seguit d'irregularitats que havien fet d'aquell cas un cúmul de despropòsits. Després que Sandra Bosch morís, la metgessa li havia extret unes mostres de sang i teixits que, un cop analitzats pel laboratori de referència de l'hospital, foren determinants per culpar posteriorment Gómez Luera com a responsable d'aquella mort. Semblava provat que quan era sol amb ella li hauria pogut administrar alguna cosa que li provoqués un xoc sèptic, que es va atribuir, en un principi, al mateix hospital. De fet, tots els símptomes indicaven que era allí on s'havia produït la infecció, que li havia provocat una septicèmia greu i finalment la mort. L'hospital potser n'hauria resultat responsable si no hagués estat per les mostres recollides per la doctora.

Tot plegat era molt confús, perquè hi hauria hagut d'haver una discussió entre els metges sobre si es feia autòpsia o no, com

corresponia en una mort per infecció que no havia respost als antibiòtics. Però aquest debat no es va arribar a produir i ningú sabia per què.

Quan encara res d'això no s'havia fet públic, va tenir lloc l'enterrament de Sandra Bosch i el seu cos fou incinerat. Havia estat a petició del marit, que al·legà haver acomplert així el desig d'ella. Tot sospitosament ràpid i sense quasi testimonis. El mateix dia que van arribar de Menorca els pares de la morta va tenir lloc la cerimònia de comiat i la cremació. I just al cap de dos dies sortien tots cap a les Illes per procedir al llançament de les cendres al Mediterrani. Segons el vidu, això era el que Sandra volia.

Aquelles mostres de sang i teixits del cadàver, que la doctora Muntanyès, per comptes de dipositar-les en un frigorífic del mateix hospital com corresponia, havia guardat al de casa seva, foren portades a analitzar al laboratori i s'hi van trobar rastres del verí més potent conegut, la toxina botulínica. Segons els analistes, és gairebé impossible que una substància tòxica no sigui detectada. Afirmaven que es poden detectar la pràctica totalitat de les toxines existents, fins en quantitats molt petites. Aquestes proves es poden realitzar fins i tot anys després de la mort o quan les restes de la víctima han estat cremades.

Però en aquest cas no es podia disposar del resultat in situ, ja que del cos no en quedaven ni les cendres. Només aquelles mostres que la doctora n'havia extret. A partir del resultat de l'anàlisi i de comprovar, amb l'ADN dels pares, que efectivament corresponien a Sandra Bosch, la direcció de l'hospital va presentar la denúncia al jutjat.

L'acusació contra Luera es basava en la sospita que l'home, amb els seus coneixements, havia barrejat minúscules quantitats del verí, diluïdes per evitar un efecte immediat, amb les medecines que se li administraven. Ho havia fet de manera que tingués alts i baixos en el seu estat de salut, com si el tractament que rebia per part dels metges fes, parcialment, el seu efecte beneficiós. D'aquesta manera,

ningú no podria sospitar res i la mort hauria arribat com a resultat d'una recaiguda fatal. Els advocats de Luera al·legaven que la doctora Muntanyès hauria pogut manipular les mostres els dies que les va tenir a casa seva sense cap control. Des del punt de vista legal, ho presentaven com un cas clar de falta de custòdia de proves.

L'acusat assegurava que la denúncia de l'hospital era per tapar manca d'higiene i errors mèdics en el tractament de la seva dona. Unes irregularitats que li havien causat la mort i que l'hospital no volia reconèixer. També que la implicació de la doctora Muntanyès podia ser deguda a una venjança contra ell. Assegurava que li volia mal d'ençà que ell no havia fet cas de les seves insinuacions amoroses. Allò, la metgessa i els que la coneixien ho negaven rotundament i la fiscalia encarregada de l'acusació contra Luera, que afirmava posseir altres proves a més d'aquelles mostres, considerava els arguments de la defensa com a simples maniobres de distracció.

A mesura que s'havia anat assabentant de tots aquests detalls, al sotsinspector Espinosa li semblava cada cop més sospitosa la mort de la excursionista Laura Fallares. Si era veritat el que li havia explicat a Lluís Masdeu mentre caminaven, el judici contra Luera es podia haver quedat sense un dels principals testimonis de l'acusació. I si també era cert tot el que acabava de llegir, era possible que l'acusat fos declarat innocent per manca de proves. Quin tribunal acceptaria unes mostres de sang i teixits que no havien estat preservades com calia? I que no hi havia manera de saber si s'havien conservat bé o havien estat manipulades? Ara que Laura Fallares havia mort, apareixerien aquelles altres misterioses proves que assegurava tenir? I serien tan clares que no oferirien dubtes? Caldria mirar de trobar-les i comprovar-ho. Però això no ho podien fer els Mossos des de Montblanc. Caldria involucrar-hi els companys de Barcelona.

També s'havia de recuperar el mòbil de la morta, per veure si se'n podia extreure cap informació d'interès. De l'hospital li havien comunicat que, a la motxilla, hi duia una cartera amb documentació

i targetes, així com unes claus, tot preparat per fer-ho arribar al jutjat de guàrdia de Valls, que s'havia fet càrrec del cas.

Era prop de la una de la matinada quan va sortir de la comissaria amb mal de cap i els dos múscles condolits de tantes hores davant de l'ordinador. Uns pocs quilòmetres per una carretera fosca com la gola d'un llop. Feia estona que plovia i el soroll compassat del parabrisa induïa a la letargia. Emili Espinosa sabia que les distàncies curtes solen ser les més letals, reduí la velocitat i començà a cantar una cançó infantil que agradava molt a les seves filles quan eren petites. El rètol que anunciava l'Espluga de Francolí aparegué aviat mig ocult pel xàfec que queia. Un minut per arribar a casa. Havia enviat un missatge a Cinta dient que ja arribava, però que no l'esperés. Acostumava a avisar-la els primers anys de casats, quan la novetat de la incertesa atia en ella la percepció del perill. Amb el temps, la preocupació de Cinta es desplaçà cap a les filles per retornar recentment cap al marit. L'edat i les preocupacions li havien fet aparèixer un insomni que intentava superar amb tota classe de herbes, tècniques i disciplines, fins que el metge li suggerí que, amb mitja píndola, els seus problemes se solucionarien. Així que quan Espinosa va arribar a casa, Cinta s'havia quedat adormida i no es va adonar de la seva presència. A la taula i cobert amb un plat, el seu sopar, una deliciosa truita d'espínacs amb encenalls de pernil ibèric.

• •

Quan la sergent Pilar Surroca va rebre al mòbil la trucada del sotsinspector Emili Espinosa estava sortint de la comissaria de les Corts acompanyada de dos agents. Anaven a atendre un cas de robatori en una casa de Sarrià.

—Emili! Quant de temps! Com estàs? —va dir, abaixant la veu i allunyant-se dels seus companys, que la miraven de reüll.

—Aixina, aixina... Pili. Però millor que la darrera vegada que ens vàrem trobar. Vaig fent... I recuperant forces a poc a poc. Els aires de la Conca pareix que em proven.

—I a què dec la teva trucada?

—Ah! T'agarre de servici, oi? I supose que no estàs sola...

—Com ho has sabut? —va fer ella, intrigada i divertida.

—Per eixa urgència teua d'anar al gra, clar. Que et conec més que la mare que et va parir, xicona!

—Tens raó, com quasi sempre. I m'alegro que estiguis millor i no hakis perdut gens d'agilitat mental. Però em dius de què es tracta?

—D'un cas que tenim entre mans... Però resulta un poc llarg d'explicar. Per què no em telefones tu quan acabes açò que estàs fent?

—D'acord. Calculo que estaré fora de la comissaria de dues a tres hores. Després parlem.

Només penjar, el sotsinspector Espinosa va prendre aire i es va passar la mà pel cap, on, tot i els seus cinquanta-tres anys, encara lluia una mata de cabell ben abundant. Però darrerament se li estava accelerant el procés d'emblanquiment, un procés irreversible, sense retorn. Cinta li havia aconsellat que es fes algun tractament al cabell per enfosquir aquell color tan blanc que, segons ella, l'envellia prematurament. Al seu parer, els cabells blancs interessants eren els platejats, no els albins. Maneres de parlar. La veritat era que hi havia contribuït la pallissa brutal rebuda feia gairebé dos anys, que va estar a punt d'acabar amb la seva vida. Aleshores estava investigant un cas molt complex i amb fortes implicacions polítiques. Una agressió, amb nocturnitat i traïdoria, instigada per un personatge mafiós a qui no havia agradat que la policia li anés al darrere. Una investigació d'aquelles que comences amb recança, com intuïnt el que et ve a sobre. Espinosa s'autodefinia al·lèrgic a la política i hauria preferit que, d'aquell cas, se n'ocupés un altre. Però ningú no se'n va fer càrrec i ell va acabar sent-ne l'ase dels cops.

Encara minvat físicament, s'havia reincorporat a la feina. Els tràmits que va fer per traslladar-se de la comissaria de Tarragona a la Conca de Barberà havien fructificat i l'havien destinat a la comissaria de districte de Montblanc. L'intendent Xavier Cabana, el seu cap tarragoní i amb qui mai no s'havia entès, hi va contribuir amb la secreta intenció de treure-se'l de sobre, segons suposava el mateix Espinosa. Després de vendre el pis que tenien en propietat i el petit hort que en altres temps li havia servit de relaxació, situat als afores de la ciutat, s'havia instal·lat amb la seva esposa Cinta en una caseta de l'Espluga de Francolí, a tocar de la carretera de Poblet. Una ganga segons els venedors i una mica cara segons Espinosa.

La vida que feien a l'Espluga, especialment Cinta, era d'allò més tranquil·la. En principi i sense conèixer ningú, ella s'hi havia trobat sola, amb el marit tot el dia a Montblanc. Però darrerament feia una vida social molt activa. S'havia apuntat a la formació permanent, a la gimnàstica d'adults i a classes de *patchwork*, i no parava. Les seves filles ja no vivien amb ells. Núria, la gran, era al Japó casada amb un enòleg d'aquell país que havia conegut feia tres anys a Tarragona; i Empar, la petita i sempre rebel, era des de feia pocs mesos diputada al Parlament per l'esquerra independentista i vivia a Barcelona amb la seva companya sentimental.

No era normal que un sotsinspector estigués a les ordres d'un altre sotsinspector com a cap de la comissaria montblanquina, però en el cas d'Espinosa ho van compaginar com van poder durant uns mesos, amb les naturals tensions, fins que l'altre fou ascendit a inspector i destinat a una altra Àrea Bàsica Policial. Aleshores Espinosa passà a ocupar el seu lloc. Un destí tranquil fins a la jubilació, li havien dit alguns coneguts. De bona gana els hauria escanyat. Tants canvis en poc temps haurien representat un bon enrenou per a qualsevol altre. Però no per a Emili Espinosa, que havia passat per mitja dotzena de destins, primer a la Guàrdia Civil i després als Mossos d'Esquadra. I sempre arrossegant una família ara ja molt minvada. En el canvi de Tarragona a la Conca de Barberà només li sabia greu haver hagut de deixar enrere alguns dels seus col·laboradors habituals, com ara el caporal Siurana i, especialment, la sergent Pilar Surroca.

•

Després de la marxa del sotsinspector Espinosa i d'haver acabat de manera traumàtica la relació que mantenia amb un company del cos, la sergent Surroca havia demanat el trasllat de Tarragona a Barcelona, la seva ciutat natal. Va ser una grata sorpresa que l'hi concedissin a la primera, al cap de pocs mesos. Incorporada ja al nou destí, el primer que va fer fou apuntar-se a un club esportiu per recuperar

els seus entrenaments de karate, que un cop, com a mínim, li havien salvat la vida. Pilar era una dona atractiva i amb fama d'eficient a la feina, les darreres trompades morals que havia patit en la seva vida privada li conferien un posat greu i un parlar circumspecte, que la feien semblar més gran dels seus trenta-cinc anys.

Trobar un habitatge mínimament decent i a un preu assequible a Barcelona no era feina fàcil i podria suposar mesos. Mentrestant, es va instal·lar a casa dels seus pares.

Tornar a viure amb els progenitors quan tens trenta-cinc anys i t'has fet una vida a fora no és gens fàcil, encara que et repeteixis contínuament que es tracta d'una situació temporal. I tot i que la relació amb els pares i l'àvia era molt bona, compartir amb ells un espai petit, dia i nit, l'anguniejava, sobretot quan estava acostumada a la llibertat de què gaudia de feia molts anys.

L'empresa de transports se li havia anticipat i havia deixat al pis les escasses deu caixes en què havia encabint totes les seves pertinences. Era el límit que s'havia fixat a Tarragona. Tot allò que no hi cabés, a la brossa. L'habitatge familiar es trobava en un carrer costerut del Poble-sec, en una casa sense ascensor, fet que havia reclòs l'àvia, en cadira de rodes des de feia tres anys, en una petita habitació amb un balconet que donava al carrer i on prenia el sol mentre xafardejava l'anar i venir de persones amunt i avall.

Pilar s'emocionà de nou en arribar al carrer i al barri on havia passat la infantesa. El seu institut, enfront de les Drassanes, ple de grafitis gamberros, els bars i els locals on havia passat tantes hores bevent, fumant i garlant de tot i de tothom sense aturador, els petits comerços on anava a comprar amb la mare, ara pràcticament tots desapareguts i substituïts per botigues estranyes de tatuatges, aromes, jocs de rol, gimnasos sospitosos, perruqueries xineses i dominicanes, barberies marroquines, tendes de paquistanesos obertes les 24 hores i botigues de Tot a 100, denominació que també pertanyia a la seva infantesa. Havia canviat el teixit social del barri, això era el que el veïnat de tota la vida deia, tot sospirant i movent el cap a

dreta i esquerra, amb expressió de què hi farem. El cert és que la gentrificació havia estès les seves negres ales sobre el barri i els fons voltors expulsaven tot el veïnat que podien, llevat dels quatre vells que les antigues lleis de lloguer protegien.

L'àvia, des del balcó, havia donat el senyal d'alerta i Pere Surroca obrí la porta del carrer abans que Pilar premés el botó. Es va calçar i baixà a ajudar la seva filla, que arrossegava una pesada maleta.

—Però on ho posarem, tot això? A la teva habitació ja no hi cap res més.

—Pilar... ja ets a casa, he fet macarrons com a tu t'agraden.

Per què la seva mare s'entossudia a tractar-la sempre com una criatura?

—Carme, que ja no és una nena de deu anys, dona! Tu i els macarrons!

Pilar va abraçar l'àvia, que s'assecava els ulls humitejats amb la màniga de la brusa.

—Iaia, estaràs contenta, un altre cop tots junts a casa, oi?

—Estàs més prima, nena! Quina mania teniu d'estar seques, les noies d'avui dia!

—Iaia, ja saps que no m'agrada cuinar i, a més, he anat aquests darrers mesos de bòlit amb la feina i amb el trasllat.

—Només faltava aquell fill de puta d'en Ricard —deixà anar la vella. Pilar va pensar que tant de bo no li hagués explicat mai a la seva mare el que havia passat de debò amb el company que vivia amb ella, el Ricard Torres dels collons, tal com se'l citava.

—Amb païos així, millor adonar-se'n abans de casar-se o de tenir criatures —opinà el seu pare. Òbviament, la mare no havia complert en absolut la seva promesa de mantenir el secret.

—Acabaran fotent-lo fora de la policia, al malparit, ja veuràs —l'àvia, a més de malparlada, semblava encomanar totes les seves pregàries a tal fi.

Després del primer dinar, la Pilar s'adreçà a la seva petita habitació, ara convertida en magatzem, tancà la finestra que donava a

un celobert on es barrejaven les olors de menges variades, s'estirà al llit i, en total silenci, començà a plorar.

Però quan més pressa tens per solucionar un problema, més sembla que el temps se'n foti i te les faci passar magres. No hi havia manera de trobar un pis que pogués pagar o fos mínimament decent. Es negava a compartir pis com si fos una estudiant universitària de vint anys, o viure en una pensió com si, amb el seu sou, fos el màxim a què podia aspirar. Fou la casualitat, tot i que a la Pilar sempre li agradava parlar del destí, el que va canviar la seva sort. Un dia, en plegar de la feina, deprimida, s'havia comprat una cervesa i la bevia a petits glops asseguda en un banc del parc de les Tres Xemeneies. Compartia seient amb un noi marroquí que fumava una cigarreta i li enviava tot el fum a la cara. Amb l'altra mà, el jove sostenia el mòbil on feia una videotrucada en àrab amb una dona. Un home d'uns seixanta anys, amb ulleres de sol, s'adreçà al banc.

—Khalid, què és de la teva vida? Quant de temps!

—Home, Bastons! Encara estàs a l'insti?

—Senyor Bastons! —digué l'home sense perdre el somriure.

Hi havia molts bancs per asseure's, però Pilar Surroca havia preferit aquell on seia un noi marroquí que fumava i parlava, cridant, en àrab. Qualsevol altra dona potser n'hauria triat un altre on pogués estar sola. O ella mateixa podia haver anat al parc més aviat o més tard. O haver anat directament cap a casa. Però estava asseguda allí, al costat d'un noi que es deia Khalid, en el precís moment que passava el senyor Bastons.

Bastons havia estat el professor de Física i Química de la Pilar a l'institut. Era un home afable i rigorós, amb molt de sentit de l'humor, que s'estimava els seus alumnes i els seus alumnes, a la recíproca, l'estimaven a ell. El senyor Bastons tenia un problema, al seu entendre un greu problema. La seva mare havia mort i li havia deixat en herència un pis al Poble-sec. Els seus fills vivien a l'estranger i no el necessitaven. I ell no se'l volia vendre per si algun dia tornaven. El volia llogar, però sense riscos. El barri anava ple de

pisos llogats els arrendataris dels quals no pagaven el lloguer perquè no podien o simplement perquè no volien. O que els feien servir com a pisos turístics. L'home estava terroritzat d'haver de recórrer a plets i tribunals per desnonar llogaters amb famílies amb canalla petita. També l'atemporia que l'hi ocupés qualsevol de les màfies que operaven al barri i que podien instal·lar-hi un espai dedicat al narcotràfic o ves a saber quins altres negocis. Li havien parlat d'algunes iniciatives de l'ajuntament, però Bastons desconfiava per naturalesa de la política i els polítics, i ja veia el seu pis fet servir per a rèdits electorals d'uns i altres.

El professor, com Pilar, podia haver passat per l'altra vorera, o en una altra hora, però el cas és que la casualitat o el destí van jugar a favor de tots dos. Si li haguessin dit que en un tres i no res estava a punt de llogar el seu pis amb totes les garanties a una moxa d'esquadra que, a més, havia estat alumna seva, i de les bones, hauria pensat que estava lliscant cap a la follia.

• •

Emili Espinosa, comissari ara a Montblanc, comença a investigar la mort per caiguda a la Serra de Prades de Laura Fallares, una dona que, minuts abans de precipitar-se, assegurava tenir proves de la culpabilitat del químic Eduard Gómez Luera, acusat de la mort de la seva dona i pendent de judici.

El cas Gómez Luera, que ha deixat estupefacta i dividida la comunitat mèdica, pren tot el protagonisme i, per indicació del comissari Espinosa, la investigació és traspasada a Barcelona perquè la sergent Pilar Surroca, fidel col·laboradora seva, se'n faci càrrec sota les ordres dels seus superiors de la comissaria de les Corts.

La vida de Pilar Surroca, a partir d'aquest fet, comença a complicar-se enormement. La sergent ha de fer front a circumstàncies molt estranyes en l'edifici del Poble-sec on viu, la seva manera de dur la investigació topa constantment amb la jerarquia policial i els seus avenços en el cas Gómez Luera provoquen més dubtes que aclariments. Sobretot quan descobreix una trama de metges disposats a moure's literalment entre la vida i la mort.

Sempre amb el consell d'un Emili Espinosa clarament tocat per l'edat i per l'últim cas que va haver de resoldre, la sergent Pilar Surroca creixerà com a policia, tot i que n'haurà de pagar un preu altíssim.

www.editorialmeteora.cat

Meteorα



9 788412 060324

PVP 19,00 €